

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**Azərbaycan Respublikasının
dünya birliyinə inteqrasiyası,
region ölkələri və digər
dövlətlərlə, beynəlxalq
təşkilatlarla əməkdaşlığının
inkışaf etdirilməsi;**

**Türk Dövlətləri Təşkilatına
(TDT) üzv ölkələrin liderlərinin 12-ci
sammiti Azərbaycanda keçiriləcək.
Bu barədə qərar Qırğızistanın pay-
taxtında keçirilən TDT Dövlət Başçı-
ları Şurasının 11-ci iclasının
yekunları üzrə qəbul edilib. Bəyan-
naməyə əsasən, təşkilat ölkələrinin
liderləri 2025-ci ildə rəsmi sammitin
Azərbaycanda və qeyri-rəsmi sam-
mitin isə Macarıstanda keçirilməsi-
ni təsdiqləyiblər.**

Ötən gün Azərbaycan, Qazaxıstan
və Özbəkistan arasında COP29 çərçi-
vəsində "yaşıl enerji"nin inkışafı və
keçidi sahəsində strateji tərəfdaşlıq
üzrə hökumətlərarası saziş imzalanıb.
Bu saziş Azərbaycanla Mərkəzi Asiya
ölkələri arasında qardaşlıq, dostluq və
strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin təza-
hürüdür. Həmçinin regionda "yaşıl
enerji" dəhlizinin yaradılması, inteqra-
siya olunmuş elektrik enerjisi bazarla-
rının inkışafı və bərpa olunan
enerjinin digər regionlara ixracının
asanlaşdırılması üçün güclü təməl ya-
radır. Nəzərdə tutulur ki, birgə müsə-
sise yaradıldıqdan sonra Azərbaycan,
Qazaxıstan və Özbəkistanın enerji
sistemlərinin inteqrasiyası üzrə tədqiq-
at işlərinə başlanılacaq.

2009-cu ildə Naxçıvan Sazişi ilə
əsas qoyulan TDT sürətlə öz üzvləri
arasında qarşılıqlı etimadı, sülhü və
rifahı təşviq etmək üçün dinamik foru-
ma çevrilib. Azərbaycan türk dövlətləri
arasında daha sıx əlaqələri gücləndir-
mək məqsədi daşıyan strateji təşəb-
büsə rəhbərlik edir. Türk Dövlətləri
Təşkilatı (TDT) ətrafında cərəyan
edən bu təşəbbüs təkə regional
əməkdaşlıq deyil, vahid türk dünyası-
nı yaratmaq üçün uzaqgörən səydir.
Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi al-
tında Azərbaycan TDT-nin beynəlxalq
məsələlərdə rolunu artırmaq üçün
söylərini ikiqat artırıb. Prezidentin öh-
dəliyi inauqurasiya nitqi zamanı vur-
ğulandı və burada TDT-nin əsas
diplomatik prioritet kimi strateji əhə-
miyyəti qeyd olundu. "Biz Türk Döv-
lətləri Təşkilatı çərçivəsində
söylərimizi davam etdirəcəyik. Bu, bi-
zimiz üçün prioritet məsələdir" deyən
Prezident Azərbaycanın xarici siyasə-

tinin aydın yol xəritəsini işarə etdi.
Əvvəlcə dörd təsisçi üzv arasında
əməkdaşlıq forumu kimi başlayan
TDT, indi əlavə müşahidəçilərlə yeddi
üzv dövlətdən ibarət olan nüfuzlu təş-
kilata çevrilib. Bu birlik təkə siyasi və
iqtisadi ittifaqı deyil, həm də türk irsi
və dəyərlərinin mədəni və sosial bir-
ləşməsinə təmsil edir. TDT vasitəsilə
Azərbaycan və onun tərəfdaşları re-
gional və qlobal çağırışların həlli üçün
öz kollektiv potensialından istifadə et-
mək məqsədilə birlik və güc hekayəsi
yaradırlar. Azərbaycan özünü TDT
çərçivəsində əsas təşəbbüskarlardan
biri kimi göstərir və ölkənin strateji tə-
şəbbüsləri sadəcə dövlətlərin koalisi-
yasını qurmağa yox, türk birliyinin
formalaşmasında həlledici rol oyna-
mağa və əhəmiyyətli bir güc blokuna
çevirməyə çalışır. TDT beynəlxalq
arenada getdikcə daha çox nüfuz qa-
zanır və özünü türk xalqlarının mənə-
feyini və hüquqlarını qlobal miqyasda
müdafiə edən mərkəz kimi fəaliyyət
göstərir. Təşkilat birgə söyləri ilə re-
gionda sülh və sabitliyi təşviq etmək,
ekstremizmə qarşı mübarizə aparmaq

Birləşmənin ən uğurlu modeli tapılıb

Türk Dövlətləri Təşkilatının ətrafında yaranmış vəziyyət bütün türk dünyasını məmnun edəcək səviyyədədir

və sosial-iqtisadi inkışafı dəstəkləmək
məqsədi daşıyır. Ticarət əlaqələrini
gücləndirməklə, investisiya imkanları-
nı asanlaşdırmaqla və mədəni və təh-
sil mübadilələrini təşviq etməklə TDT
nəinki üzv dövlətlər arasında əlaqələri
dərindənləşdirir, həm də bir-biri ilə daha
sıx bağlı və çiçəklənən regiona töhfə
verir. Üzvlərinin müxtəlif sahələrdə
söylərini birləşdirməyə davam edən
təşkilat gələcəkdə türk dünyasının kol-
lektiv istəklərini və rifahını müdafiə
edərək daha da mühüm rol oynamağa
hazırlaşır. Ortaq irsə və qarşılıqlı ma-
raqlara söykənən bu birlik və güc ba-
xışı TDT-ni qlobal arenada nəhəng bir
ittifaq kimi irəli aparır. Avrasiyanın in-
kişaf edən geosiyasi mənzərəsində
Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlət-
lərin ortaq baxışı və diplomatik söyləri
ilə sürətlə əhəmiyyətli bir güc bloku
kimi meydana çıxır. Azərbaycanın
rəhbərlik etdiyi və xüsusilə Türkiyə ilə
strateji müttəfiqliklər tərəfindən dəstə-
klənən TDT təkə regional inteqra-

siyanı təşviq etmir, həm də özünü glo-
bal diplomatiyada nəhəng bir qüvvə
kimi göstərir. TDT-nin özünə inamı və
qabiliyyəti artmaqda davam etdikcə,
onun qlobal məsələlərdə rolunun ge-
nişlənməyi və türk dünyası tarixində
yeni səhifənin açılacağı gözlənilir.
Türk dünyasının gələcəyi, TDT-nin hi-
məyəsi altında, artan nüfuz və nüfuz-
dan biri kimi görünür və onu
beynəlxalq birliyin ayrılmaz hissəsinə
çevirir.

**Azərbaycanın Türk Dövlətləri
Təşkilatı və üzv dövlətlərlə əmək-
daşlığını "Şərq"ə dəyərləndirən po-
litoloq Elçin Xalidbəyli deyib ki,
Türk Dövlətləri Təşkilatının ətrafın-
da yaranmış vəziyyət bütün türk
dünyasını məmnun edəcək səviyyə-
dədir. Ekspert vurğulayıb ki, son il-
lərdə türk dünyasına aid dövlətlər
nəhayət ki, birləşmənin ən uğurlu
modelini tapdılar:**

"Türk Dövlətləri Təşkilatı özünün
intensiv inkışaf mərhələsinə qədəm
qoyub. Təbii ki, dünyada bəzi siyasi

dairələr Türk Dövlətləri Təşkilatının
belə inkışaf mərhələsinə qədəm qoy-
ması və inkışaf perspektivlərinə sahib
olmasından ciddi şəkildə narahatdır.
Çünki TDT-yə daxil olan ölkələr ol-
duqca münbit təbii sərvətlərə və iqtisadi
inkışaf resurslarına malik
ölkələrdir. Belə ölkələrin vahid qurum-
da birləşməsi dünyada yeni siyasi, iq-
tisadi iradə mərkəzinin yaranmasına
səbəb ola bilər. Bu da Qərbdə bəzi si-
yasi dairələrin qətiyyətinə xoşuna gəl-
mir, onların maraqlarına cavab vermir.
Hətta belə mülahizələr mövcuddur ki,
Türk Dövlətləri Təşkilatı yaxın gələ-
cəkdə Avropa Birliyinə alternativ ola
biləcək səviyyədə inkışaf mərhələsinə
qədəm qoyacaq".

**Həmsöhbətimizin fikrincə, Türk
Dövlətləri Təşkilatının daha ciddi
strukturlaşması və vahid güc mərkəzi
kimi formalaşması istiqamətində
atılan addımlar təqdirəlayiqdir:**

"Bu prosədə Azərbaycan avan-
qard rolunu oynayır. Azərbaycan döv-
ləti, Prezident İlham Əliyev Türk

Dövlətləri Təşkilatını Türk dünyasının
ümumi evi, ailəsi kimi təqdim edir və
tamamilə haqlıdır. Yaxın gələcəkdə
Türk Dövlətləri Təşkilatının necə ciddi
təsir gücünə malik olacağına şahidi
olacaq. Bu baxımdan Azərbaycan,
Qazaxıstan və Özbəkistan arasında
yaşıl enerji ilə bağlı imzalanmış saziş
də böyük önəm daşıyır. Çünki üç
önəmli türk dövlətinin öz yaşıl enerji
resurslarını vahid mərkəzdə birləşdi-
rərək dünyaya, xüsusilə Qərb bazarla-
rına çıxarması yaxın gələcək üçün
yeni iqtisadi inkışaf sahələrinin pers-
pektivlərini ön plana çıxarır. Belə an-
laşılır ki, Türk Dövlətləri Təşkilatına
daxil olan ölkələr dünyaya yeni enerji
resurslarının çıxarılması istiqamətində
də avanqard rol oynamaq imkanlarına
malikdirlər. Türk Dövlətləri Təşkilatı-
nın yaxın gələcək üçün perspektivləri-
nə yalnız məmnunluqla və ümidverici
perspektivlər üzərindən baxmaq üçün
münbit şərait mövcuddur".